

Juni 2016

I denne utgaven:

*Leder, side 2

*Opera Nordfjord 13-14 okt. s. 3

*Referat fra temamøtet 28. 04.
Brit Isaksen «Diamanter» s. 4

*Referat: Med Quo Vadis til
Kristiansund og Grip, s. 5 + 6

*Ny datagruppe for
nybegynnere, s. 6

*Hvordan få DAB+ radio i bilen
på en enkel måte, s. 7

*Referat: Tur til Runde miljø-
senter og Herøy kystmuseum,
mai 2016, s. 8 + 9

«Pensjonister starter sitt
 eget universitet» s. 10

Plassen i PUbladet er begren-
set, så for mye mer informasjon
og «historisk stoff» omkring
stiftelsen av Pensjonistuniversi-
tetet i Ålesund, se våre hjem-
mesider www.puiaa.no

Informasjon om kontakt-
adresser til gruppene, til-
litsmenn, om formålspar-
agrafen og avtalte møtetider
for gruppene:

Kontaktadr. til gruppene, s. 11
Tillitsvalgte for 2016, s. 12

Møteplanen våren 2016, s. 12

Vi ønsker alle en God
Sommer!

Støtt våre sponsorer:

BRAGES Bilforretning og
Sparebanken Møre, s. 11

Org.nr. 987 814 217
Bankkonto 3910 26 50933
Våre nettsider finner du på
www.puiaa.no

JUNI er årets sjette måned og har 30 dager. Juni er oppkalt etter den romerske gudinnen Juno, gudenes dronning og ekteskapets gudinne.

Pensjonistuniversitetet runder 25 år i 2016 !
Vi gjengir i denne utgaven presseomtalen, slik den ble trykt i
Sunnmørsposten den 27.11.1990. (se side 10)

Møter, temamøter og turer fremover

25. aug.: Dr. med. Hans Chr. Børressen, «Katti Anker Møller»
29. sept.: Temamøtet i september arrangeres også i år i samarbeid med Seniorfestivalen og Demensforeningen. Info kommer etter hvert på våre hjemmesider og i september-utgaven av PUbladet
27. okt.: Arne Knutsen, "Oslo – ei kulturhistorisk vandring i en hovedstad i endring"
24. nov.: Hege Storhaug, nærmere info i september-utgaven
08. des.: **JULEMØTE** Episoder fra reise nr. 15, tema: «Store opplevelser er summen av de mange små, når du sammen med venner undrer deg – og etterhvert forstår litt mer» v/ Sjur

Jeg vil gjerne bli medlem av Pensjonistuniversitetet i Ålesund

Fornavn: _____ Etternavn: _____

Fødselsdato (må oppgis): _____/_____/_____

Gateadresse: _____

Postnummer: _____ Poststed: _____

Mobiltelefon: _____ Fasttelefon: _____

Din epostadresse: _____

Bladet blir sendt pr. epost til alle medlemmene. Ønsker bladet også i posten _____ (sett X)

Medlemskapet er gyldig når kontingent kr 300,- er betalt til konto 3910 26 50933
(Husk å oppgi eget navn ved innbetaling).

HEI IGJEN!

I skrivende stund er det en nydelig forsommerdag med sol, blå himmel og svak bris. På verandaen min vokser tomater og urteplanter, ute synger fuglene og plenene er nyslåtte. Alt ånder av fred og fordragelighet.

Men vi har hatt noen litt turbulente og ganske tankevekkende dager bak oss. 19. var mai dagen for folkeavstemning i kommunene rundt Ålesund om tilknytning i en storkommunen kalt Ålesund.

Ikke overraskende var resultatene ganske negative. Innbyggerne i byen Ålesund fikk ikke stemme, men måtte nøye seg med en spørreundersøkelse pr telefon der hele 1.000! fikk delta. Vi vet derfor ganske lite om holdningen til dette spørsmålet i bybefolkningen. For egen del ville jeg nok ha vært ganske negativ til en gigantkommune med 10 tidligere selvstendige kommuner.

Jeg tror at størrelsen i seg selv ville ha skapt problem og ha gjort det vanskelig på mange måter, til tross for en sikkert god intensjonsavtale vet man ikke hva realitetene ville bli. Da har jeg større tro på en noe mindre sammenslåing av tre eller fire nærliggende kommuner som allerede er ganske nært knyttet til hverandre.

Jeg mener slett ikke at kommunereformen er havarert, for det vil helt klart være behov for forpliktende samarbeid på svært mange felt i fremtida. En storkommune Ålesund tilknyttet to eller tre nærliggende kommuner vil være en god måte å løse fremtidas utfordringer på, i hvert fall etter min mening. Det blir spennende å se hva som skjer etterhvert.

Også på eldrefronten er det mange utfordringer. I en tankevekkende kronikk i Sunnmørsposten 23. mai, Uverdig spill om eldreomsorgen, setter Arnfinn Larsen fingeren på sviket mot de svakeste eldre pleietrengende. F.eks. har Ålesund kommune i sak meddelt bystyret at det er tilstrekkelig at kommunen har et sykehjem, og at annen omsorg kan gis på annen måte. Dette ble senere fastslått i et notat til eldrerådet av april 2016. Denne nedbyggingen av sykehjemskapasitet er for meg helt uforståelig. Det politiske løftet om 12.000 nye sy-

kehjemsplasser på nasjonalt plan i nær fremtid er tydeligvis helt gått i glemmeboka. En lovfestet rett til sykehjemsplass for eldre som trenger det, burde være en selvfølge.

Et annet problem for oss pensjonister er trygdeoppgjøret. I årets oppgjør vil pensjonistene få en realinntektsnedgang på flere tusen kroner. Årsaken til dette er, som vi vet, at vi skal ha et prosentvis tillegg lik lønnsutviklingen ellers i samfunnet, men minus 0,75 prosentpoeng. Selv om gifte og samboende pensjonister får øket sin pensjon med 8.000 kr pr par og enslige med 4.000, vil kjøpekraften til pensjonistene helt klart gå noe ned. Stortinget bør helt klart drøfte dagens reguleringsordning og forhåpentligvis gjøre noe for å unngå slike negative utfall.

Et lite lyspunkt: Aafk klarte 1 poeng mot Vålerenga! Ingen stor prestasjon, men likevel bedre enn 0.

Og det kan bli ennå bedre etter fotballferien, får vi tro.

For ikke å snakke om det gode været – som skal vare ennå en god stund!

Riktig god sommer til dere alle.

Sommerlig hilsen, Åshild

Foto: SLG

Vær snill å si fra om endringer i dine adresser, telefonnummer, e-poster, og andre ting som vi kan bruke for å nå frem til deg med beskjeder, forsendelser og spørsmål.

Det er tidkrevende for styret å finne ut av slike ting i etterkant, og du kan gå glipp av ting!

Opera Nordfjord også i år

Sett av torsdag-fredag 13-14. oktober til Hoffmanns eventyr av Offenbach. Hoffmanns eventyr byr på sprudlende musikk, spennende korparti, danseparti og den kjente Barcarole... Et skikkelig publikumsfrieri ifølge operasjef Kari Standal Pavelich.

Vi kjører torsdag 13. tidlig på dag, i ro og mak i hyggelig lag. Opplegget i Nordfjord blir som alltid før, med god mat og vin og litt informasjon kl. 16.30, før forestillinga kl. 18.00, god billett, deilig servert middag etter forestillingen, overnatting og frokost fredag. Noen av oss vil handle kjempegodt brød før vi starter hjemover, med interessante stopp underveis.

Vi låner tekst av stoff skrevet av Christine Mohn i 2012:

Offenbachs mest kjente opera, Hoffmanns eventyr, tematiserer lengsel. Den uansvarlige og urealistiske Hoffmann lengter etter en utopisk tilværelse der han får alt han vil ha på kvinnefronten.

Hans beste venninne, den trofaste og omsorgsfulle Nicklausse, elsker ham til tross for hans umodenhet, og tilbringer tilværelsen med å hjelpe ham der han snubler gjennom livet og lengte etter at han skal gjengjelde hennes følelser.

Lykken i form av et stabilt og anstendig liv med en lojal og ytterst kompetent kvinne ligger rett foran ham, men han ønsker seg hele tiden noe mer og noe annet.

Stella er også forelsket i ham. Henne godtar han ikke som et vanlig menneske, med feil og mangler iblandet det positive, men fordeler det han mener er hennes mest tiltalende egenskaper på tre andre kvinner som fremstår som rendyrkede kunstprodukter i hans drømmeverden: Olympia, den mekaniske dukken som lengter etter å få leve, den alvorlig syke Antonia, som lengter etter å bli frisk slik at hun kan bli operasanger, og den luksusprostituerte Giulietta, som lengter etter normale, ikke-seksuelle relasjoner til andre mennesker.

Detaljer om påmelding, priser og det hele kommer senere. Siste frist for påmelding blir de første dagene i august.

En omfattende tekst vil du finne her:

<http://operaen.no/Forestillinger/Arkiv/Hoffmanns-eventyr/#sectionTrailerOgPremieresamtale2013>

Arrangementskomiteen i år består av

Sjur Brande (sjur.brande@live.no),

Herbert Gartz (herbert@gartz.no)

og Guri Bjørlo (g-margr@online.no).

Møte med Gruppekontaktene for studiegruppene 26.8.16

Antall fremmøtte: 19 inkludert styret.

Åshild Nordhus (leder) ønsket velkommen, presenterte styret og ga ordet til Noralv Breivik (studiekoordinator).

Disse gruppene var representerte:

Byen vår - Data A - Data B - Data C - Data D - Digital foto - Engelsk litteratur - Helse og velvære - Kunstgruppa - Litteratur 2 - Litteratur 4 - Quo Vadis - Spansk

Per Øfsdahl, som har valgt å slutte som veileder for DATA, ble takket for sitt fortreffelige arbeid ved pensjonistuniversitetet gjennom mange år. Ny veileder for DATA ble presentert – Torbjørn Kristiansen.

Noralv Breivik er innstilt på å gjøre endringer i data-gruppene slik at vi får til en nybegynnergruppe. Noralv orienterte om at vi håper å ordne dette med nettilgang.

Det er stor interesse for nye spanskgrupper. Det etterlyses nye kursledere. Det er også ønskelig å starte en ny gruppe i litteratur.

Herbert Gartz (nestleder, redaksjon PUbladet/hjemmesider) orienterte om at PU-bladet og hjemmesidene er en utfordring når det gjelder stoff. Han oppfordret gruppene (og medlemmene!) til å sende inn bilag.

(Foto v/ Noralv)

REFERAT 28. april: Brit Isaksen,

Referat fra temamøtet 28. april

Brit Isaksen fra Ålesund geologiforening holdt et interessant og engasjerende foredrag om verdens mest berømte diamanter og om smykker laget av lokale bergarter og mineraler.

Hun startet med å fortelle at det faktisk var funnsteder i Norge, m.a. både fra Fjørtofta og Fræna og i et meteorkrater i Hallingdal.

Hun gikk så over til å fakta, myter, legender og rykter om disse berømte «steinene».

6.august 1905 var kaptein Wells på sin daglige inspeksjon i cullinangruven. Han så et glimt av lys i gruveveggen og pirket krystallet ut med kniven. Han trodde han hadde funnet et verdiløst krystall, men tok det likevel med til gruveeierens kontor. Der ristet de på hodet og kastet diamanten ut av vinduet. Men det var en diamant, verdens største diamant noensinne, 621,35 gram. Den er kalt Cullinan diamanten etter gruveeieren Sir Thomas Cullinan, og ble gitt som Geburtsdagsgave til den engelske kong Edvard den 7. i 1907. I Amsterdam ble den delt i 9 store og 96 små diamanter. Cullinan I, «Great star of Africa» er innfattet i korset i det kongelige septer i de britiske kronjuveler,

og Cullinan II «The lesser star of Africa» sitter i fronten av «The imperial state crown of Great Britain».

Kronjuvelene oppbevares i Tower of London.

Det går rykter om at en del av steinen ble fjernet før den ble gitt til Sir Cullinan, og at den opprinnelig veide ca 5000 karat, dvs 1 kilo.

Hope diamanten er en vakker, blå diamant som ble funnet i India. Den har hatt mange eiere, men ble i 1958 gitt til Smithsonian Institute i Washington, USA, der den kan ses i dag.

Den skal etter sigende bringe ulykke til sine eiere, og mange av dem døde tidlig eller gikk konkurs.

Koh-I-Noor diamanten kom opprinnelig fra India, og ble første gang nevnt i 1304. Diamanten farte land og strand rundt før den kom til dronning Victoria i 1859.

På bestilling fra dronning Elisabeth ble den i 1936 satt inn i en krone til kroningen i 1937. Den er innfattet i malteserkorset som er foran på «The crown of Queen Elisabeth, the Queen Mum», dronningmorens krone, og lå på hennes kiste i begravelsen i 2002. En av legendene sier at den som eier Koh-I-Noor skal herske over verden, og at den bringer død og ulykke til menn som eier den og lykke og hell til kvinner.

Godt at England har en dronning.

Dresden Green Diamanten er den største naturlige grønne diamant i verden. Navnet har den fått fra byen Dresden i Sachsen, og vi kan se den i «Det grønne hvelvet» i Dresden slott, der den har vært i mer enn 200 år. Den ble innfattet og en gang brukt som hattenål sammen med andre diamanter.

Temamøtet 25. august, kl. 18:00 på «Naftadjupet»

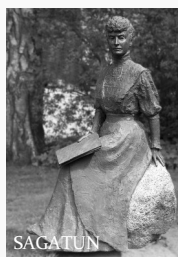
er ved Dr. med. Hans Christofer Børresen, som vil gi oss mye interessant informasjon om Katti Anker Møller, under tittelen:

«Katti Anker Møller—Kvinnefrigjøring, moderskap og barnesak»

Katti Anker Møller (1868 . 1945) var en av våre fremste kvinnesakskvinner og kanskje vår viktigste sosialpolitiker i første halvdel av det tyvende århundre. Professor Frank Aarebrot brukte nylig innpå femten minutter på hennes innsats i sin forelesning om Norges historie gjennom 200 år på 200 minutter.

Dr. med. Hans Christofer Børresen gir et utsyn over hennes livsgjerning under sosialpolitisk, idehistorisk, demografisk og medisinsk perspektiv.

Dr. med. Hans Christofer Børresen er tidligere overlege ved Rikshospitalet og professor ved Høyskolen i Oslo og Akershus. Han er spesialist i Medisinsk biokjemi og i Nukleærmedisin. Hans hovedinnsats var å utvikle nye oppløsninger og metoder til livreddende intravenøs ernæring av "kirurgiske spedbarn". Han er æresmedlem i Ammehjelpen. Som pensjonist har han forelest og skrevet om kjernefysikkens historie, kjernevåpen og krigen mot det norske tungtvannet. I senere tid foreleser

han oftest om Katti Anker Møller, og har vært intervjuet i radio og TV om morsmelk og ammefysiologi.

Taylor Burton Diamanten, en ekte Hollywood diamant.

Den ble funnet i 1966, ble i 1969 kjøpt av Cartier for 1 million dollar, og ble umiddelbart solgt videre til Richard Burton. Diamanten var i Taylor – Burtons eie helt til paret skilte seg i 1978. Den ble da solgt for nesten 5 mill USD. Pengene skulle brukes til å bygge sykehus i Botswana, men alle pengene kom aldri frem dit.

Orlov Diamanten

Orlov diamanten er den mest berømte av russiske diamanter. Den er montert i Katarina den Store sitt keiserlige septer. Diamanten reiste rundt i Europa, og ble til slutt kjøpt av den russiske grev Orlov. Han var lenge Katarinas elsker og ga henne diamanten. Hun tok den men ikke greven, som døde ensom i en mental institusjon.

(forts. neste side..)

Tiffany Diamanten

Dette er den mest kjente gule diamant i verden. Charles Lewis Tiffany kjøpte diamanten, og den eies i dag av juvelerfirmaet Tiffany & Co i New York. Den ble berømt da den ble båret av Audrey Hepburn i en reklame for filmen «Breakfast at Tiffany's» i 1961.

Sancy Diamanten

Dette er en gulaktig diamant som har ført en ganske omflakkende tilværelse. Den ble i 1906 kjøpt av William Astor som en bryllupsgave til sin sønn, og lady Astor brukte diamanten i en tiara ved høytidelige anledninger.

Den ble solgt til Louvre i Paris i 1978, og er nå utstilt i Louvre. Etter å ha fortalt om flere andre berømte diamanter og funnsteder, gikk Brit Isaksen i den andre

delen av foredraget over til å snakke om bergarter og mineraler og smykker hun hadde laget av disse. Dette var også svært spennende og engasjerende. Hun nevnte Mylonitt som i tillegg til å være en lekker smykkestein er fylkesstein i Møre og Romsdal. Hun viste bilde av ringer, øredobber og anheng laget av denne steinen – nydelig. Så kom hun til Ekoglit, fylkessteinen i Sogn og Fjordane. Denne steinen kan være både rød og grønn, og på Åheim er det en åre med god kvalitet. Vi fikk se bilde av steinene og smykker som var laget av dem – imponerende.

Peridot fins i olivingruven i vårt nærområde, og Vanylven Steinfoining driver Olivin Museet på Åheim. Her ligger verdifulle periodotter i hvelv, og blir tatt frem ved besøk. Også her ble det vist frem bilder av vakre smykker, blant dem Jetmund korset fra Åheim kirke som ble bygd på 1100-tallet.

På sørsida av Godøya fins Unakitt, og i Tafjord Thulitt, en enestående stein for Tafjord.

Steinen Thulitt kan være både rosa og mørkerød. Navnet betyr den nordligste del av den beboelige verden, trolig Norge. Tidligere var den Norges nasjonalstein, men senere er Larvikitt valgt til dette. Den finnes i den sørlige delen av oslofeltet, og er også en svært fin smykkestein.

Mange andre nasjonale og internasjonale smykkesteiner ble nevnt, alle fulgt av nydelige bilder av forskjellige smykker.

På slutten av foredraget ble vi invitert frem til et bord der smykkene lå utstilt. Dette var det stor interesse for, og ble en svært fin avslutning på en interessant kveld.

(Referat v/ Åshild Nordhus)

Brit Isaksen

Steiner/smykkesteiner var lagt ut til beskuelse.

Stor interesse blant de fremmøtte!

Det kommer til å bli mye skriverier om bilradio siden man planlegger å legge ned alle radiosendingene på FM-nettet utover i 2017.

DAB+ adapter i bil

DAB+ antenne

Jeg gikk til min bilforhandler med min Toyota Prius, og spurte om de kunne skifte ut den originale FM-radioen med en DAB+ radio. Svaret var ganske enkelt: nei (til tross for at de sier ja til alt mulig ellers).

Mye av årsaken er at denne nye radiostandarden kun er brukt i noen få land rundt oss, og ingen vil skreddersy en erstatning for min innebygde radio. Det samme svaret vil nok mange andre også få.

Løsningen for meg var en **adapter** som heter ZENZ SCADBT214, og som du kan kjøpe hos Expert i Breivika. Strøm tar du fra sigarettuttaket, uten noe problem. Adapteren står på et stativ du kan justere retningen på, men det var ikke noe passende sted til dette.

Jeg tok rett og slett en borrelås som jeg fant hos Clas Ohlson, limte en del på sokkelen, den andre på dashbordet, og trykket det sammen. Hendig plassert og lett å betjene.

Det følger med en **antenne** i pakken. Der er det noe som skal passes på, og jeg valgte å la Brages montere den. Dette mye fordi en liten flik av antennen skal kobles til jord, og da måtte sidepanelet med kollisjonsputen ned.

Den svarte boksen er mindre enn en gammeldags fyrstikkeske og plasseres på innsiden av frontvinduet på høyre side. De gjorde en veldig fin jobb, og den synes knapt.

Resultatet er formidabelt. I øyeblikket er det 28 kanaler på DAB-nettet, i tillegg er det de kjente på FM-nettet, enn så lenge. Lydkvaliteten er veldig god.

Så da har du ikke så mye bruk for den gamle bilantennen mer. Som vanlig er det dårlig signal i noen tunneler, men det blir bedre dekning etter hvert også der.

Sjur

Med Quo Vadis-gruppa til Kristiansund og Grip

Onsdag 27. april starta 45 forventningsfulle deltakarar frå Ålesund på veg til Kristiansund.

Første stopp var Skarstua i Molde der vi fekk servert ein god lunsj og der verten ønskte oss velkomne og fortalde at han var 3. generasjon som dreiv restauranten, ein fredeleg og vakker plass.

Turen gjekk vidare over Krifast og vel framme i Kristiansund vart vi tatt i mot av lokal guide som aller først tok oss med til kyrkja,

Kirkelandet kirke. Mange hadde ikkje sett kyrkja før og dei vart mektig imponerte. Kyrkja vart reist i 1964 – 24 år etter at den gamle kyrkja brann ned under andre verdskrigen. Kyrkja er teikna av arkitekt Odd Østbye og den bryt med gammal tradisjon for kyrkjebygg. Den arkitektoniske ideen bak Kirkelandet kirke er «Bergkrystall i roser.» Som ein lysande krystall skal kirka skinne blant rosene i vestskråningen.

Turen gjekk så vidare til Varden og utkikstårnet, vidare rundt i byen med orientering på Vestbase og Vestbase A/S. No var

vi modne for innsjekking på Thon Hotell for ein liten pust før turen gjekk til «Smia» for middag med Baccalao og karamellpudding. Restauranten er ei ekte smie, restaurert, men med belg og esse og det som høyrer til i ei smie. Ein innhaldsrik dag var til ende og det var godt å

finne ei seng.

finne ei seng.

Torsdag vakna vi til same fine veret og vi var klare for å starte båtturen ut til Grip som ligg ca. 10 nautiske mil nord i havet for Kristiansund. Turen tok om lag ein time. På Grip var det skipparen som guida oss rundt på øya. Han fortalde om korleis øya vart fråflytta på 50-talet på trass av folkeviljen, eit velfungerande samfunn der folk

hadde budd sidan 1100-talet.

Turismagneten er kyrkja. Ei stavkyrkje frå 1470. Det har vore 700 stavkyrkjer i Noreg. I dag er det att 36, av dei er stav-

kyrkja på Grip den minste.

Ei stavkyrkje her ute på eit forblåst fiskevær er eit under i seg sjølv. Riksantikvaren ser det verdfulle i å verne om dette fråflytta øysamfunnet.

Til no er det brukt 25mill. på restaurering og vedlikehald av kyrkja. Det blir halde 5 gudstenester gjennom sommaren og her er fleire giftermål og barnedåpar.

Brannberedskapen er svært godt utbygd og m.a. er det montert varmesøkande kamera. Gripforeininga har eige aggregat, vasskjelda er regnvatten.

No er det vel 40 hus på øya før, frå flyttinga budde her om lag 400 menneske, men i vårfiske kunne det vere 1000 menneske på øya.

Det var rørende å høyre korleis dei fråflytta og etterkommarane deira brukar øya på sommarstid. Dei held husa ved like, samarbeider og lagar samkomer av ulike slag. Eg trur at alle som fekk oppleve Grip denne fine vårdagen har blitt eit minne rikare og mi oppmoding er: Sett av ein feriedag til sommaren, ta Gripruta «Hagbart Waage» og bli kjent med eit unikt øysamfunn. Båten går kvar dag frå 20. mai til 20. august.

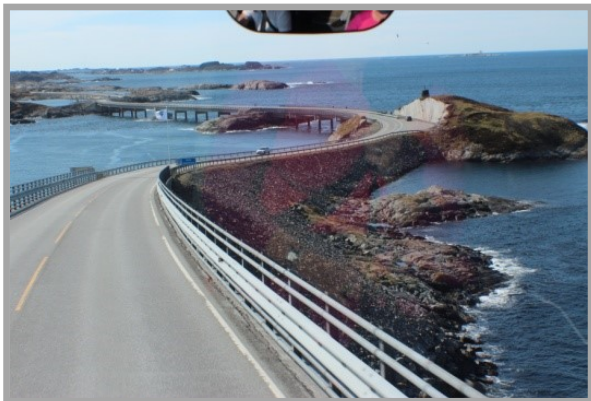

Siste post på programmet var lunsj på Bjartmars favorittkro.

(forts. neste side..)

Ei kvinne frå Nederland har restaurert ein tredel av ei trønderlån frå Malm frå 1860-talet og sett ho opp på Averøya. Mette og fornøgde sette vi kursen over Atlanterhavsvegen og vidare sørover og heim.

Da står det att å takke for turen til Sigurd som har planlagt turen og orienterte om alt som skulle skje. Stor takk til Sidsel som gav oss små doser om alt av interesse på vegen fram og tilbake. Ho veit meir om kyrkjene på Nordmøre enn dei lokale guidene, og interessant var og historia om marmorbrotet på Eide. Til sist ein takk til vår stødige og trygge sjåfør, Svein Kvalsvik.

Referent: Gunnvor Krogsæter Foto: Sigurd Dybvik

Junikveld (Ett dikt av Hans Børli)

Vi sitter i slørblå junikveld
og svaler oss ute på trammen
Og alt vi ser på har dobbelt liv,
fordi vi sanser det sammen.

Se - skogsjøen ligger og skinner rødt
av sunkne solefalls-riker.
Og blankt som en ting av gammelt sølv
er skriket som lommen skriker.

Og heggen ved grinda brenner så stilt
av nykveikte blomsterkvaster.
Nå skjelver de kvitt i et pust av vind,
- det er som om noe haster..

Å, flytt deg nærmere inntil meg
her på kjøkkentrammen!
Den er så svinrende kort den stund
vi mennesker er sammen.

Datagruppe for nybegynnere

Det viser seg at de som er med i datagruppene er en svært blandet gjeng når det gjelder erfaring, ønsker og behov.

Selv om vi for tiden har 4 datagrupeer i aktivitet, viser det seg at noen deltagere synes det er vanskelig å henge med og få utbytte av å delta, og noen har derfor sluttet.

På den annen side innser vi at dette er personer vi kanskje bør fokusere spesielt på. I våre dager kommer de fleste i situasjoner der databruk vil være interessant og nyttig. Men for enkelte vil dette være ukjent og kan nesten virke litt avskrekkende i starten.

Fra høsten av vil vi derfor nå starte en nybegynnergruppe. Gruppen vil bli kalt Datagruppe A, med Herbert Gartz som erfaren veileder. Gruppen vil møtes på Spjelkavik Omsorgssenter annenhver onsdag kl. 1000-1145.

Skal en være med i en slik gruppe, bør en tenke gjennom behovet. En bør nok ha behov for PC-bruk noenlunde regelmessig. Hva vil du bruke PC-en din til? Alle pleier å ønske å kunne bruke Internett for å finne informasjon, sende e-post, og gjerne skrive og lagre enkle brev.

Videre må alle ha egen bærbar PC, og Windows operativsystem, helst ikke eldre versjon enn Windows 7 (Ikke Apple/Macintosh). Vi bruker Microsoft Office program (bl.a. Word), helst ikke eldre enn Office 2007 versjonen. Vi bruker ikke Open Office eller lignende.

Vi inviterer nå helt «nye nybegynnere», men også de som har sluttet i andre grupper fordi de synes det har gått for fort og blitt for vanskelig, eller dersom noen nå får lyst å bytte til mindre avansert gruppe.

Plassen er begrenset, så vær tidlig ute.

Interesserte kan melde fra til Herbert Gartz, tel 90048885, E-post: herbert@gartz.no Adr. Larsgårdsalleen 48, 6009 Ålesund,
eller meg, Noralv Breivik 41440438 E-post: noralv.breivik@mimer.no Adr. Urabakken 7, 6017 Ålesund.

Vi ønsker å vite hva du tenker du vil bruke PC-en til, og hvilket program du har.

Videre trenger vi navn, adresse, tel. nr. og e-postadresse for dem som har det.

Melder du deg på, vil vi også trenge din fødselsdato (men IKKE personnummer).

Er du usikker på om dette er noe for deg, vil det også være mulig å møte første gang, for å få mer informasjon før du endelig bestemmer deg. Er noe uklart, ta gjerne kontakt.

Noralv Breivik

studiekoordinator

Interessant tur til Runde miljøsentier og Herøy kystmuseum i mai 2016

Turopplegget er beskrevet i blad 53, og kjørte som beskrevet der.

Liv Welle var dyktig guide for oss, og Per Ottar fra Turistbussen kjørte slik at han fikk mye skryt.

Herøy kystmuseum var interessant. Håvard Hatløy fortalte engasjert om stedets eldgamle historie. Det ligger jo naturlig til for fiskeri, også i gamle dager. Kvalsundbåten ble funnet i området og er datert til å være fra 600-tallet, som er ca. 200 år før det vi kaller starten på vikingtiden. En kopi av denne er bygget av Saxe Bjørkedal. Det ble funnet en jekt fra 1700-tallet, og også denne er bygget på nytt.

En helt spesiell historie fikk vi ved graven til Anna og barnet. Jordsmonnet er så skrint av de pårørende måtte skaffe jord til å begrave den døde i, og mange av gravene er oppreiste rammer. Det samme kan du se også i Kristiansund, fant vi ut.

Skikken var også den at de døde lå i åpen grav inntil en prest kunne sørge for den riktige forrettelsen. Det førte med seg slike ulemper at ingen prest ville bosette seg fast på stedet.

Håvard Hatløy hadde alles fulle oppmerksomhet da han fortalte den utrolige historien om Anna, som døde med sitt åttende barn ufødt. Da folk senere kom til den fremdeles åpne graven, fant de et nyfødt barn i den samme graven. Reis ut og få hele historien selv.

Runde miljøsentier ble etablert i 2009. Hensikten var å lage et internasjonalt forskningssenter og et møtested for kurs, seminarer og konferanser som har med bærekraftig teknologi og energi å gjøre.

Etter en solid porsjon fiskesuppe med tilbehør, fikk vi et veldig interessant foredrag av Nils Roar Hareide om kartlegging av sjøbunnen.

Ny teknologi gjør at vi nå kan ha kart med 1 meters oppløsning. Det gjør at vi kan se to skip som ligger på havbunnen i bildet her.

Ser man godt etter kan man se hvordan isbreene har etterlatt seg morenespor etterhvert som den har trukket seg tilbake. Vi fikk vite mye om hvordan kysten vår ble formet i tiden fra ca. 20.000 år siden, med stor endring for ca. 8.000 år siden.

(forts. neste side..)

Historien om Storegga-raset er noe helt for seg selv. Det samme er sporene av alle rasene som vi kan rester av inne i Storfjorden.

Glideren som vi viste bilde av i blad 53 er makeløs. Den dukker ned og henter måledata for en rekke forhold underveis, og dukker opp igjen lenge nok til at den kan sende informasjonen videre til landstasjonen. Den kan holde på i ett år, og har en rekkevidde på 7.000 km.

Dette bildet viser kraft og retning på en havstrøm som ligger mellom Jan Mayen og Norge. Havstrømmen går i en hvirvel nedover i dypet, med en hastighet på opptil 1 m/s.

Nils Roar Hareide hadde en mengde ting han gjerne ville fortelle, og spørsmålene tok ingen ende.

Vi fikk se den fantastiske filmen **Havets sølv**, om samspillet mellom fisk, fugl, vind og havstrømmer, vi fikk høre om fuglene på Runde, og vi fikk studere og høre historien om Akerendam-skatten som ble funnet ute ved Runde.

Takk til alle for en riktig hyggelig og givende dag

*Innlegg mottatt fra Siv Katrin Ulla, daglig leder,
Ålesund Frivilligsentral
Tlf. 70 16 48 62 | Mob. 900 57 650 | 70 16 20 00
(sentraltbord)*

siv.ulla@alesund.kommune.no

MAX-GJENGEN

MAX-prosjektet, som tidligere var et prosjekt med finansiering fra Extrastiftelsen, har fått ny giv og tildelt midler tilsvarende 50% stilling, tillagt VH Aktivisering og Velferdstjenester. Under navnet MAX-gjengen har de nå base på Ålesund Frivilligsentral, Kirkegata 33, og vi har tilsatt en koordinator fra 1.april 2016.

MAX-gjengen er tilgjengelige for nye oppdrag, og vi har allerede stor pågang fra gamle og nye kunder. Siden arbeidsgjengen ikke har 100% kapasitet slik som tidligere vil det nok til tider være litt venteliste for å få utført arbeid.

MAX-gjengen tar på seg varierte arbeidsoppgaver, og har også tilgang til bil og tilhenger. De kan kjøre unna

hageavfall og annet søppel (om du har kort på Bingsa), de gjør ulike typer hagearbeid, rydding med mer. De går ikke opp i stige, og de gjør ikke innendørs malearbeid.

Vi håper at MAX-gjengen vil være til stor nytte for Ålesunds innbyggere. En halv dags arbeid koster kr 300 kr og en hel dag koster 500 kr. Da kan det være at det er flere enn en person som kommer, alt etter behov. Arbeidstiden er fra ca 9.30 – 14.30 (hel dag). Man betaler for dette tidsrommet. Er det behov for mer tid utover dette må det avtales og bestilles på nytt.

De som er med i MAX-gjengen er ikke profesjonelle gartnere eller fagfolk, men mennesker som har et ønske om å utføre arbeid. Det må man ta med i betraktning når en ber om hjelp fra de.

Ta kontakt direkte med Adel Temellosos-Røsok på
70 16 26 98 for mer informasjon.

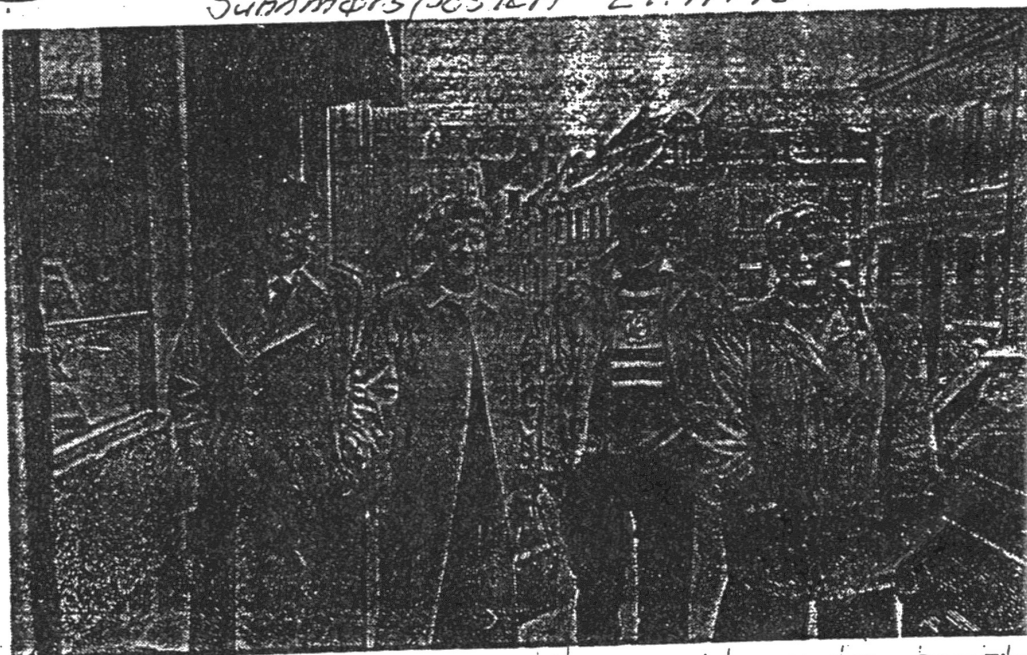
Pensjonister starter sitt eget universitet

Sunnmørsposten 27.11.90

Pensjonistene i Ålesund skal nå få sitt eget universitet – og det blir åpne dører for alle interesserte over 60 år, både innen- og utenbysfra. Startskuddet går i et åpent møte i Bibliotekets foredragssal torsdag. Der blir det lysbildekåseri ved Jan Olav Flatmark om bombinga i Ålesund 17. mars 1945.

Pensjonist-universitetet skal administreres av Friidrettsnæringen, med Sigrun Tonning-Olsen som sekretær, men pensjonistene skal velge et styre som skal bestemme opplegget med emnevalg osv, i størst mulig grad basert på forslag og ønsker fra medlemmene. Første årsmøte skal holdes på vårparten. Inntil da ledes arbeidet av et interimstyre som består av Signe Bøym Fjærtøft, Vilhelm Børs Lind, Mikal Råheim og Kjell Aasen.

Initiativtakerne forteller at det er meningen å få fire-fem foredragskvelder hvert semester med aktuelle tema. Om interessen er tilstede kan det også bli aktuelt med forelesningsserier og eventuelt studierikler. Fra andre steder har en gode erfaringer med slikt gruppearbeid, som kan avsluttes med en studietur. Som eksempel nevnes et emne som

– Fremad marsj for pensjonist-universitetet – fra venstre: Vilhelm Børs Lind, Signe Bøym Fjærtøft, Mikal Råheim og Friidrettsnæringens Sigrun Tonning-Olsen. (Foto: Peter Hesseber)

romersk kunsthistorie og en Roma-tur som prikken over i-en:

– Men, forsikrer interimslederne, ingen ting blir fastlåst før

medlemmene har fått et ord med i laget!

(Over denne teksten) Kopi av pressemelding, tatt inn i Sunnmørsposten 27. november 1990.

Kvaliteten på kopien gjenspeiler den tids kvalitet på kopimaskiner—gjengivelsen der dessverre ikke helt optimal, spesielt for bildet, som viser Vilhelm Børs Lind, Signe Bøym, Fjærtøft, Mikael Råheim og Sigrun Tonning-Olsen.

Ålesund Pensjonistuniversitet har i 2016 bestått i 25 år—HURRA for det !

Slik ble Ålesund Pensjonistuniversitet offisielt grunnlagt i begynnelsen av 1991:

Ålesund folkeuniversitet tok opp tanken om å få startet et pensjonistuniversitet i Ålesund alt i 1988. Rektor Ruth Visnes, Ørsta utarbeidet en plan for et påtenkt pensjonistuniversitet. Men arbeidet ble ikke ført videre, men stilt i bero inntil videre.

I 1990 fikk språkkonsulent Sigrunn Tonning Olsen i

oppdrag av Folkeuniversitetet i Ålesund å få startet et pensjonistuniversitet. Hun innkalte omgående 2 pensjonister. Vilhelm Børs Lind og Mikael Råheim for å drøfte mulighetene for å få til et pensjonistuniversitet i Ålesund.

Noen måneder før dette, hadde Mikael Råheim vært på ferie i Italia med fast opphold i Roma. «En dag var det planlagt at deltakerne på turen skulle se nærmere på Romersk kunst. Jeg la merke til en mindre gruppe eldre pensjonister som tok plass på bussen sammen med en egen reiseleder.....»

Gå inn på våre hjemmesider og les hele dokumentet, som vi velvilligst fikk lov til å digitalisere av Erna Marø, som har bevart dette 14-siders dokumentet, pluss litt mer fra Ålesund Pensjonistuniversitets «spede barndom».

Du garanteres en interessant og morsom lesing!

Du finner dette på www.puiaa.no

(PS. Kvaliteten av kopiene på nett vil være bedre enn her!)

Behovet for antall soverom forandrer seg over tid. Det samme gjør lysten til å måke snø og klippe gress.

Snakk med oss om salg av bolig, samt finansiering og forsikring av ny bolig. Ta kontakt, så ser vi på mulighetene. Tlf. 70 11 30 00.

SPAREBANKEN MØRE

Kontakt til studiegrupper

Gruppe	Gruppekontakt (pr.1. 6. -16)	Telefon	e-post
Koordinator	Noralv Breivik	41440438	noralv.breivik@mimer.no
Byen vår	Egil Mjelva	97709303	emjelv@online.no
Datagruppe A	Herbert Gartz	90048885	herbert@gartz.no
Datagruppe B	Åshild Fallgren	70121046	ashild.fallgren@gmail.com
Datagruppe C	Ole Andreas Devold	92499188	oasty@online.no
Datagruppe D	Per-Arne Vidnes	90722492	pavidnes@frisurf.no
Digital foto	Reidun Haavik	98806011	reidun.haavik@hotmail.com
Engelsk litteratur	Henry R Norton	41362436	hrrnorton2@gmail.com
Helse & velvære	Elisabeth Bondevik	92622249	elisabeth.bondevik@mimer.no
Kunst	Astrid Hatløy	70143085	astrid.hatlø@mimer.no
Kunstmaling	Asbjørn Kjell Lade	70155004	alade@online.no
Litteratur 2	Gunnhild Humblen	41208666	gunhild.humblen@gmail.com
Litteratur 3	Liv Ingebrigtsen	91557760	liv.barbro.ingebrigtsen@mimer.no
Litteratur 4	Liv Holte	70143132	liv.holte@hotmail.com
Quo Vadis	Sigurd Dybvik	91107120	sidy@mimer.no
Samfunnsgruppa	Oddny Heen	90574183	oddny.heen@hotmail.com
Spansk v. komne	Anne E Løvold	97988596	loevann@hotmail.com

«Byen Vår» vil gjerne ha flere medlemmer!

Har du lyst til å være med, og diskutere interessante temaer?

Vi søker etter 5-6 personer, damer og herrer, til å bli medlem i «Byen Vår».

Møtene er annenhver tirsdag klokken 10:00—12:00 i Pensjonistens lokaler på Aspøya.

Ta kontakt med
(leder) Egil Mjelva tlf. 97 70 93 03,
Arne Edvardsen tlf. 91 72 91 76
eller Kjersti Torben tlf. 99 10 76 41

BRAGES®

BILFORRETNING

service@brages.no
www.brages.no
telefon 7017 8200

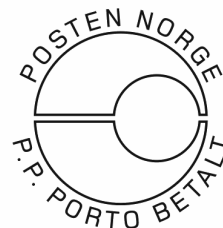
vi lever av din tillit

Adresselapper settes her

Returadresse ved feil adresse:

Pensjonistuniversitetet i Ålesund
v/ Herbert Gartz
Larsgårdsalleen 48
6009 Ålesund

B

Tillitsvalgte 2015:

Leder Åshild Nordhus, Store-Nørve 13 d, 6009 Ålesund, tlf 97177510, aanordhu@online.no
Styremedlem (nestleder) Herbert Gartz, Larsgårdsalleen 48, 6009 Ålesund, tlf 90048885, herbert@gartz.no
Styremedlem (studiekoordinator) Noralv Breivik, Urabakken 7, 6017 Ålesund, tlf 41440438, noralv.breivik@mimer.no
Styremedlem (kasserer) Sjur Brande, PB 4019 Moa, 6048 Ålesund, tlf 9220 3697, sjur.brande@live.no
Styremedlem Liv A. Welle, Johanmarka 2, 6017 Ålesund, tlf. 99711254, liv.welle@hotmail.com
Varamedlem Helene Birkeland, Klokkersundvn. 11, 6015 Ålesund, tlf. 90921130, helbirke@online.no
Varamedlem Asbjørn Lade, Moa Park 2, 6018 Ålesund, tlf. 974 01 117, alade@online.no

Redaksjonskomiteen består av:

Herbert Gartz, tlf.90048885, herbert@gartz.no; Lars Olausen, tlf. 91531312, lars.olaussen@gmail.com;
Sjur Brande, tlf 92203697, sjur.brande@live.no; Åshild Nordhus, tlf 97177510, aanordhu@online.no

Pensjonistuniversitetets virksomhet er dannet på frivillig innsats, kombinert med egeninteresse og individuelle ønsker, samt behovet for sosial kontakt. Det å dele felles interesser er givende. Det gir oss nytt engasjement og utfordringer, utvider vår horisont, og gir oss nye kunnskaper. Det sosiale samværet på denne konstruktive måten gir oss tilhørighet, og det fører til at nye vennskap dannes. I Pensjonistuniversitetet i Ålesund bruker vi idéene i *Universitetet for den tredje alder* slik:

1. Først og fremst å vekke lysten til å lære, og derved stimulere til egen aktivitet;
2. dernest å gi pensjonister mulighet til å ta styring over eget liv; og ikke minst
3. det å være med i et sosialt nettverk.

Det er ett av våre mange gode kort at Pensjonistuniversitetet har mange studiegrupper som drives med liv og lyst av egne medlemmer. Det legges stor vekt på det sosiale aspektet så vel som interessefeltet. Identitet, verdier og selvforståelse er andre poeng. Hovedparten av aktiviteten i studiegruppene våre bygger opp om akkurat dette. Vi diskuterer med respekt for andres meninger, og er velsignet fri for detaljert styring. Vi utvikler oss ved å lytte til hverandre, og modnes ved det.

Medlemskap er åpent for alle pensjonister og andre over 60 år. Medlemskap er uavhengig av tidligere utdanning og yrkesmessig bakgrunn.

Høst 2016

Utkast		Pensjonistuniversitetet i Ålesund. Møteplan høsten 2016.																										Servere
30.05.2016																												serv/rydde
Gruppe	Gruppekontakt	Dag	Kl.	Måned	August			September				Oktober					November				Desember		Temamøte					
				↓ Sted Uke →	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50						
Byen vår	Egil Mjelva	Tirsdag	1000-1200	Frivilligsentralen		23		6		20		4		18		1		15		29								
Data A	Herbert Gartz	Onsdag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.		24		7		21		5		19		2		16		30								
Data B	Åshild Fallgren	Fredag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.		26		9		23		7		21		4		18		2								
Data c	Ole Andreas Devold	Fredag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.			2		16		30		14		28		11		25		9							
Data D	Per-Arne Vidnes	Onsdag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.			31		14		28		12		26		9		23		7							
Digital foto	Reidun Haavik	Mandag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.			29		12		26		10		24		7		21		5							
Engelsk litteratur	Henry Norton	Mandag	1000-1200	Sp.vik omsorgs.			29		12		26		10		24		7		21		5							
Helse & velvære	Elisabeth Bondevik	Torsdag	Etter avtale	Etter avtale																								
Kunst	Astrid Hatløy	Torsdag	1200-1345	Etter avtale			1		15		29		13		27		10		24		1							
Kunstmaling	Asbjørn Lade	Tirsdag	1200-1430	Sp.vik omsorgs.			30		13		27		11		25		8		22		5							
Litteratur 2	Gunhild Humblen	Tirsdag	1215-1400	Al. Bibliotek		23		6		20		4		18		1		15		29								
Litteratur 3	Liv Ingebrigtsen	Mandag	1200-1345	Frivilligsentral			29		12		26		10		24		7		21		5							
Litteratur 4	Liv Holte	Onsdag	1200-1345	Sp.vik omsorgs.		24		7		21		5		19		2		16		30								
Quo Vadis	Sigurd Dybvik	Tirsdag	1200-1345	San.hjemmet Bogneset	16				13				11				8						13					
Samfunnsgruppa	Oddny Heen	Onsdag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.			31		14		28		12		26		9		23		7							
Spansk	Anne Løvold	Tirsdag	1330-1530	Sp.vik omsorgs.		23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6							

Studiekoordinator: Noralv Breivik, Urabakken 7, 6017 Ålesund Telefon 70141876 Mobil: 41 44 04 38

E-post: noralv.breivik@mimer.no

Studiegruppene må være oppmerksomme på når de skal hjelpe til med servering og rydding på temamøtene. Det kan bli endring i uke 39 (Seniorfestivalen?)